

ÁFORM UM LAGASETNINGU

– sbr. samþykkt ríkisstjórnarinnar frá 24. febrúar 2023, 1.–4. gr.

Málsheiti og nr.	Fyrirhugað frumvarp til laga um breytingu á lögum um laun forseta Íslands, nr. 10/1990, og lögum um Stjórnarráð Íslands, nr. 115/2011 (rafrænar undirritanir á vettvangi ríkisráðs, greiðslur til handhafa forsetavalds, sérstakur aðstoðarmaður forseta, launaákvörðun forsetaritara)
Ráðuneyti /verkefnisstjóri	Forsætisráðuneyti / Sif Guðjónsdóttir / Páll Þórhallsson
Innleiðing EES-gerðar?	☐ Já ☒ Nei
Dags.	26.9.2025

A. Úrlausnarefni

1. Forsaga máls og tilefni.

Þau úrlausnarefni sem hér eru til umfjöllunar eru í meginatriðum fjórþætt og varða í fyrsta lagi rafrænar undirritanir ráðherra og forseta Íslands á vettvangi ríkisráðs, í öðru lagi greiðslur til handhafa forsetavalds, í þriðja lagi heimild til ráðningar sérstaks aðstoðarmanns sitjandi forseta með tilteknum frávikum frá almennum reglum um opinbera starfsmenn og í fjórða lagi launaákvörðun forsetaritara. Nánari umfjöllun fer hér á eftir:

1.1. Rafrænar undirritanir ráðherra og forseta Íslands á vettvangi ríkisráðs

Stjórnarráðið hefur á síðustu árum unnið að uppbyggingu nýs málaskrárkerfis og af því tilefni m.a. verið lögð áhersla á samþættingu vinnulags og tækni. Dæmi um þetta er yfirstandandi þróun og innleiðing á rafrænum undirritunum í auknum mæli. Markmiðið er að auka skilvirkni og hagkvæmni. Hér má einnig nefna tillögur starfshóps forsætisráðherra um hagræðingu í ríkisrekstri sem skilað var til ríkisstjórnar 4. mars 2025 eftir samráð við almenning („Stafrænir ferlar í stað pappírs“). Rafrænar undirritanir eru jafngildar eiginhandar-undirritunum, sbr. m.a. lög nr. 55/2019 um rafræna auðkenningu og traustþjónustu fyrir rafræn viðskipti, og nýting þeirra á vettvangi ráðuneyta fer vaxandi. Í undirbúningi er að nýta rafrænar undirritanir einnig á vettvangi ríkisráðs og forseta Íslands en eðli verkefnisins þykir kalla á að tekin sé afstaða til þess hvort og þá hvaða skorður skuli settar í því efni.

1.2. Greiðslur til handhafa forsetavalds lækkaðar eða afnumdar

Forsætisráðherra, forseti Alþingis og forseti Hæstaréttar fara með forsetavald um stundarsakir í tilteknum tilvikum, svo sem þegar forseti „getur ekki gegnt störfum um sinn vegna dvalar erlendis“. Þann tíma sem handhafar fara með forsetavald hverju sinni njóta þeir samanlagt jafnra launa og forseti og launin skiptast að jöfnu milli þeirra. Um þetta er fjallað í 8. gr. stjórnarskrár og 7. gr. laga um laun forseta Íslands, nr. 10/1990.

Síðustu þrjú ár hafa greiðslur til handhafa að meðaltali verið 10 milljónir, sbr. eftirfarandi töflu:

Fjárhæðir í m.kr. á verðlagi hvers árs	2017	2018	2019	2020	2021	2022	2023	2024
Launagreiðslur til handhafa forsetavalds	8,4	10	7,8	2	1,1	12,3	9,3	10

Verði rafrænar undirskriftir erlendis frá að veruleika, sbr. lið 1.1. hér að framan, myndi þörf á vinnuframlagi handhafa minnka að sama skapi. Undanfarin ár hefur þó dregið úr þessum kostnaði, einkum vegna færri ferðalaga forseta á tímum COVID auk þess sem frá árinu 2016 var aflögð sú regla að handhafi fylgdi forseta til og frá flugvelli.

Þá má einnig færa að því rök að umræddir embættismenn njóti góðra kjara og að verkefni handhafa séu eðlilegur þáttur í embættisstörfum þeirra. Þau kalli því ekki á sérstakar greiðslur.

Sbr. m.a. tillögur starfshóps forsætisráðherra um hagræðingu í ríkisrekstri sem skilað var til ríkisstjórnar 4. mars 2025 eftir samráð við almenning („Tvö ákvæði um sérkjör afnumin“).

Til þess er þó einnig að líta að handhafar hafa hlutverki að gegna þegar forseti getur ekki gegnt störfum sínum af öðrum ástæðum en vegna dvalar erlendis, svo sem vegna sjúkleika, og einnig þegar sæti forseta verður laust vegna forsetaskipta eða andláts forseta í embætti. Þá má halda því fram að 2. mgr. 9. gr. stjórnarskrárinnar geri ráð fyrir að einhverjar greiðslur eigi sér stað til handhafa forsetavalds og því ekki eðlilegt að afnema þær með öllu.

1.3. Forseta heimilað að ráða sér sérstakan aðstoðarmann á grundvelli sérreglna

Forseti Íslands hefur komið því á framfæri við forsætisráðuneyti að hann telji þörf á að forseti hafi heimild til að velja og ráða sérstakan aðstoðarmann sem láti af störfum eigi síðar en viðkomandi forseti.

1.4. Laun forsetaritara ákveðin með lögum

Laun æðstu embættismanna og þjóðkjörinna fulltrúa eru almennt ákveðin með lögum en ákvörðun um laun forsetaritara með sérstakri ákvörðun ráðherra. Það fyrirkomulag á einnig við um laun formanna, varaformanna og annarra nefndarmanna sjálfstæðra úrskurðar- og kærunefnda.

Forsögu þessa má rekja til setningar laga nr. 60/2018, um brottfall laga um kjararáð nr. 130/2016, en með þeim var kjararáð lagt niður. Samkvæmt 1. gr. laga um kjararáð var það verkefni ráðsins að ákveða laun og starfskjör þjóðkjörinna manna, dómara, saksóknara, ráðherra, ráðuneytisstjóra, sendiherra og þeirra skrifstofustjóra sem heyra undir ráðherra sem fer með starfsmannamál ríkisins og fara með fyrirvar fyrir hönd ráðherra við gerð kjarasamninga við forsetaritara, seðlabankastjóra og aðstoðarseðlabankastjóra og ríkissáttasemjara. Einnig ákvað ráðið laun og starfskjör nefndarmanna yfirkattanefndar, úrskurðarnefndar umhverfis- og auðlindamála, kærunefndar útlendingamála og úrskurðarnefndar velferðarmála, í fullu starfi.

Í kjölfar þess að lög um kjararáð féllu úr gildi voru sett lög nr. 79/2019 um breytingu á ýmsum lögum vegna brottfalls laga um kjararáð. Með þeim var kveðið á um nýtt fyrirkomulag launaákvæðana vegna þeirra sem heyru undir ákvörðunarvald kjararáðs. Þannig var m.a. kveðið á um að laun þingmanna yrðu ákvörðuð með tilteknum hætti í lögum um þingfararkaup, laun ráðherra í lögum um Stjórnarráð Íslands og laun forseta Íslands í lögum um laun forseta Íslands. Í tilviki forsetaritara og nefndarmanna í fullu starfi hjá nokkrum úrskurðarnefndum skyldi ákvarða laun og starfskjör með hliðsjón af því launafyrirkomulagi sem ákveðið er í 39. gr. a laga nr. 70/1996 um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins. Um það fyrirkomulag sem og starf forsetaritara segir svo í frumvarpi því er varð að lögum nr. 79/2019:

„Starf forsetaritara er um margt sérstakt og þess eðlis að það á sér ekki beina hliðstæðu innan stjórnkerfisins auk þess sem ekki gilda sérstök ákvæði um hann í lögum. Samkvæmt 2. tölul. 1. mgr. 22. gr. laga nr. 70/1996 telst forsetaritari embættismaður og í því ljósi er lagt til að laun og starfskjör hans verði ákvörðuð skv. 39. gr. a laga nr. 70/1996 en samkvæmt ákvæðinu skal ráðherra ákveða hverjar skuli vera forsendur grunnmats og skal þar einkum horft til umfangs og ábyrgðar. Ráðherra ákvarðar jafnframt forsendur viðbótarlauna. Þá ákvarðar ráðherra einnig starfskjör forstöðumanna. Hlutaðeigandi ráðherra, eða eftir atvikum stjórn, ákvarðar greiðslu viðbótarlauna, innan ramma almennra forsendna sem ráðherra setur. Í samræmi við stjórnskipun Íslands og forsetaúrskurð um skiptingu stjórnarmálefna milli ráðuneyta í Stjórnarráði Íslands fer forsætisráðuneytið með mál sem varða forseta Íslands. Það fellur því í hlut forsætisráðuneytisins að koma að málum forsetaritara þegar vísað er til hlutaðeigandi ráðherra í 39. gr. a laga nr. 70/1996. Með verklagsreglum sem tóku gildi 1. janúar 2006 var lögð áhersla á skýra embættislega og rekstrarlega ábyrgð forsetaritara í umboði forseta á allri starfsemi embættisins auk þess sem hann er helsti trúnaðarmaður forseta, talsmaður hans og erindreki gagnvart öllum sem forseti þarf að hafa samskipti við eða afla upplýsinga frá. Í þessu ljósi verður að gera ráð fyrir því að forsætisráðuneytið hafi náði samráð við forseta Íslands þegar það kemur að málum sem varða laun og starfskjör forsetaritara.“

Þá skal þess getið að eigi sjaldnar en árlega skal ráðherra meta hvort tilefni sé til að endurmeta fjárhæðir til samræmis við sameiginlega launastefnu á vinnumarkaði eða önnur viðmið sem lýsa almennri launaþróun á vinnumarkaði.

Fyrir liggur að starf forsetaritarara fellur illa að forsendum hins heildstæða grunnmats, sbr. 39. gr. a laga nr. 70/1996, sem byggir á hlutlægum þáttum. Það lýsir sér m.a. í því að matið tekur að takmörkuðu leyti tillit til sérstöðu starfsins, enda var ákvæðið mótað áður en það var fært þangað undir.

Í aðdraganda að setningu framangreindra laga nr. 79/2019 kom til skoðunar að kveðið yrði á um laun forsetaritarara í lögum um laun forseta Íslands, nr. 10/1990, en þar sem þau fjölluðu eingöngu um laun forseta var sú leið ekki talin fær. Ef ákvæði um aðstoðarmann forseta yrði bætt þar inn, sbr. lið 1.3. hér að framan, væru þau sjónarmið væntanlega úr gildi fallin. Ástæða kann því einnig að vera til að gera lítilsháttar breytingu á heiti laganna.

2. Hvert er úrlausnarefnið?

2.1. Rafrænar undirritanir ráðherra og forseta Íslands á vettvangi ríkisráðs

Samkvæmt ákvæðum stjórnarskrár, sbr. einnig tilskipun um starfsreglur ríkisráðs frá 1943, skulu ráðherrar bera upp fyrir forseta Íslands tiltekin mál og leita eftir samþykki hans. Þetta á m.a. við um öll lög og mikilvægar stjórnarráðstafanir, svo sem samninga við erlend ríki sem og tillögur ráðherra sem einungis ná til þess að leggja fyrir Alþingi tiltekið lagafrumvarp eða þingsályktunar-tillögu sem ríkisstjórn hefur samþykkt að leggja fyrir Alþingi.

Forsætisráðuneyti annast milligöngu í þessum efnum, móttekur skjöl fagráðuneyta með undirritunum viðkomandi ráðherra og leggur jafnóðum fyrir forseta. Að lokinni athugun málsins veitir forseti að jafnaði samþykki sitt með áritun utan ríkisráðsfunda en á næsta ríkisráðsfundi er leitað endurstaðfestingar slíkra afgreiðslna. Ríkisráðsfundir eru að jafnaði haldnir tvisvar á ári, að afloknu vorþingi Alþingis og á gamlársdag.

Pappír hefur verið helsti miðill formlegra samskipta Stjórnarráðsins við embætti forseta Íslands. Erindi ráðuneyta til forseta hafa þannig að jafnaði verið boðsend á pappír og sama hefur gilt um ákvarðanir forseta sem teknar hafa verið í framhaldi af þeim. Með því að ráðherrar og forseti nýttu sér örugga rafræna undirritun gæfist svigrúm til nútímalegra, tímasparandi vinnulags við afgreiðslu mála utan ríkisráðsfunda. Ástæða er þó til að huga jafnframt að því hvort og þá hvaða skorður skuli setja í því efni.

2.2. Greiðslur til handhafa forsetavalds lækkaðar eða afnumdar

Taka þarf afstöðu til þess hvort og þá að hvaða marki verkefni handhafa forsetavalds kalla á sérstakar greiðslur, e.a. að teknu tilliti til þeirrar leiðar sem farin verður varðandi rafrænar undirritanir.

2.3. Forseta heimilað að ráða sér sérstakan aðstoðarmann á grundvelli sérreglna

Undanfarin ár hafa starfsmenn á skrifstofu forseta Íslands og Bessastöðum auk bílstjóra að jafnaði verið tíu til ellefu samtals. Starfsmannavelta er lítil og möguleikar til breytinga samkvæmt því takmarkaðir. Á meðal verkefna skrifstofunnar er að vera forseta til aðstoðar við störf hans, annast skipulag viðburða og heimsóknna, svara erindum fyrir hönd forseta og sjá um húsnæði embættisins. Forsetaritari er embættismaður og lög um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins gilda einnig um aðra starfsmenn, þ. á m. ákvæði um auglýsingu starfa, ráðningartíma og starfslok.

Af hlutverki forseta leiðir hins vegar að sá einstaklingur sem embættinu gegnir hefur umtalsvert svigrúm til að stýra áherslum og verkefnum í embættistíð sinni. Æskilegt má því telja að forseti hafi heimild til að velja sér til ráðgjafar sérstakan aðstoðarmann sem hafi þá hæfileika og reynslu sem henti og njóti að auki fyllsta trausts forseta. Ekki er því unnt að líta á starfið sem varanlegt í sama skilningi og störf almennra ríkisstarfsmanna þar sem almenna reglan er ótímabundin ráðning með gagnkvæmum uppsagnarfresti. Slíkur aðstoðarmaður myndi því fylgja forseta úr embætti.

Í gildandi lögum eru eftirfarandi dæmi um aðstoðarmenn sem ráðnir eru án auglýsingar og láta af störfum á grundvelli sérreglna:

- Aðstoðarmenn ráðherra, sbr. 22. gr. laga um Stjórnarráð Íslands, nr. 115/2011.
- Starfsmenn þingflokka og aðstoðarmenn formanna stjórn málaflókka, sbr. 10. gr. laga um þingfararkaup alþingismanna og þingfararkostnað, nr. 88/1995.

2.4. Laun forsetaritarara ákveðin með lögum

Mæla fyrir um launafyrirkomulag forsetaritara, til samræmis við þær breytingar sem gerðar voru með lögum nr. 79/2019, um breytingu á ýmsum lögum vegna brottfalls laga um kjararáð.

3. Að hvaða marki duga gildandi lög og reglur ekki til?

3.1. Rafrænar undirritanir ráðherra og forseta Íslands á vettvangi ríkisráðs

Í gildandi lögum er ekki að finna sérstakar takmarkanir á rafrænum undirritunum ráðherra eða forseta, sbr. einkum lög um Stjórnarráð Íslands, nr. 115/2011, lög um laun forseta Íslands, nr. 10/1990, og tilskipun um starfsreglur ríkisráðs nr. 82/1943. Slíkar undirritanir eru almennt séð heimilar og jafngildar eiginhandar-undirritunum. Verkefni ríkisráðs kalla hins vegar á að hugað sé að sérstökum skorðum í því efni.

3.2. Greiðslur til handhafa forsetavalds lækkaðar eða afnumdar

Greiðslur til handhafa forsetavalds verða ekki lækkaðar eða lagðar af nema með breytingu á gildandi lögum, sbr. 7. gr. laga um laun forseta Íslands, nr. 10/1990. Einnig er spurning hvort forsvaranlegt sé að afnema þær með öllu í ljósi 2. mgr. 9. gr. stjórnarskrár.

3.3. Forseta heimilað að ráða sér sérstakan aðstoðarmann á grundvelli sérreglna

Samkvæmt gildandi lögum er forseta Íslands ekki heimilt að ráða sér aðstoðarmann sem undanþeginn er tilteknum ákvæðum laga um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins, nr. 70/1996, svo sem um auglýsingaskyldu og ráðningarlök.

3.4. Laun forsetaritara ákveðin með lögum

Ekki er kveðið á um laun forsetaritara í lögum, enda þótt sú nálgun hafi almennt verið viðhöfð vegna þeirra aðila sem heyrðu undir kjararáð, sbr. niðurlagningu ráðsins með lögum nr. 60/2018, um brottfall laga um kjararáð nr. 130/2016, og lög nr. 79/2019, um breytingu á ýmsum lögum vegna brottfalls laga um kjararáð.

B. Markmið

1. Stefna hins opinbera á viðkomandi málefnasviði/málaflokki.

1.1. Rafrænar undirritanir ráðherra og forseta Íslands á vettvangi ríkisráðs

Aukin nýting á rafrænum undirritunum, innan þeirra marka sem eru talin hæfa verkefnum ríkisráðs, er í samræmi við stefnu og yfirstandandi vinnu á vegum Stjórnarráðsins, sbr. einnig stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnar Samfylkingar, Viðreisnar og Flokks fólksins 2024 þar sem segir að eitt af forgangsverkefnum ríkisstjórnarinnar sé að hagræða í ríkisrekstri og einfalda stjórnsýslu. Málið hefur einnig fengið jákvæðar viðtökur hjá forseta Íslands.

1.2. Greiðslur til handhafa forsetavalds lækkaðar eða afnumdar

Í stefnuyfirlýsingu ríkisstjórnar Samfylkingar, Viðreisnar og Flokks fólksins 2024 segir m.a. að eitt af forgangsverkefnum ríkisstjórnarinnar sé að hagræða og einfalda stjórnsýslu.

1.3. Forseta heimilað að ráða sér sérstakan aðstoðarmann á grundvelli sérreglna

Sitjandi forseti hverju sinni mótast sér stefnu og stýrir áherslum í embættistíð sinni, innan marka stjórnarskrár og laga. Forseti Íslands hefur komið á framfæri við forsætisráðuneyti því álitu að þörf sé á heimild til ráðningar sérstaks aðstoðarmanns forseta sem undanþeginn sé tilteknum almennum reglum um opinbera starfsmenn.

1.4. Laun forsetaritara ákveðin með lögum

Í kjölfar þess að kjararáð var lagt niður, sbr. lög nr. 60/2018 um brottfall laga um kjararáð nr. 130/2016, var almennt tekin sú stefna að ákveða með lögum laun þeirra sem áður heyrðu undir ráðið með lögum, sbr. lög nr. 79/2019 um breytingu á ýmsum lögum vegna brottfalls laga um kjararáð.

2. Markmið sem að er stefnt með lagasetningu í ljósi úrlausnarefnis og stefnu stjórnvalda.

2.1. Rafrænar undirritanir ráðherra og forseta Íslands á vettvangi ríkisráðs

Sveigjanlegri, einfaldari og hagkvæmari framkvæmd, innan þeirra marka sem talin eru viðeigandi fyrir verkefni ríkisráðs, m.a. ekki lengur þörf á sérstökum boðsendingum með pappíra til undirritunar.

2.2. Greiðslur til handhafa forsetavalds lækkaðar eða afnumdar

Lægri kostnaður við handhöfn forsetavalds um stundarsakir og kjör handhafa í nútímalegra horfi.

2.3. Forseta heimilað að ráða sér sérstakan aðstoðarmann á grundvelli sérreglna

Forsetaembættið yrði styrkt, í samræmi við ósk forseta Íslands.

2.4. Laun forsetaritarara ákveðin með lögum

Samræmi við almennt fyrirkomulag launaákvörðunar aðila sem áður heyrðu undir kjararáð.

C. Leiðir

1. Ekkert aðhafst - hvaða afleiðingar hefði það?

1.1. Rafrænar undirritanir ráðherra og forseta Íslands á vettvangi ríkisráðs

Áframhaldandi notkun á pappír sem helsta miðils formlegra samskipta Stjórnarráðsins og embættis forseta Íslands, með tilheyrandi boðsendingum og takmörkuðum sveigjanleika.

1.2. Greiðslur til handhafa forsetavalds lækkaðar eða afnumdar

Gera má ráð fyrir að kostnaður við handhafa forsetavalds yrði áfram svipaður og verið hefur, sbr. töflu í dálk A, lið 1.2.

1.3. Forseta heimilað að ráða sér sérstakan aðstoðarmann á grundvelli sérreglna

Sitjandi forseti hefði ekki heimild til að ráða sérstakan aðstoðarmann á grundvelli annarra reglna en ákvæða laga um réttindi og skyldur opinberra starfsmanna, svo sem um auglýsingaskyldu og ráðningarlöð.

1.4. Laun forsetaritarara ákveðin með lögum

Eigi sjaldnar en árlega skal ráðherra meta hvort tilefni sé til að endurmeta fjárhæðir til samræmis við sameiginlega launastefnu á vinnumarkaði eða önnur viðmið sem lýsa almennri launaþróun á vinnumarkaði.

2. Önnur úrræði en lagasetning sem metin hafa verið.

2.1. Rafrænar undirritanir ráðherra og forseta Íslands á vettvangi ríkisráðs

Sérstakar takmarkanir á nýtingu tölvutækni við undirritanir ráðherra og forseta Íslands þykja kalla á skýran grundvöll og umgjörð í lögum.

2.2. Greiðslur til handhafa forsetavalds lækkaðar eða afnumdar

Óhjákvæmilegt er að gera breytingar á lögum eigi að lækka eða afnema greiðslur til handhafa forsetavalds.

2.3. Forseta heimilað að ráða sér sérstakan aðstoðarmann á grundvelli sérreglna

Óhjákvæmilegt er að gera breytingar á lögum eigi forseti Íslands að hafa heimild til ráðningar aðstoðarmanns á grundvelli sérreglna.

2.4. Laun forsetaritarara ákveðin með lögum

Óhjákvæmilegt er að gera breytingar á lögum eigi launaákvörðun forsetaritarara að vera sett fram með sama hætti og flestra þeirra sem áður heyrðu undir kjararáð.

3. Mögulegar leiðir við lagasetningu.

3.1. Rafrænar undirritanir ráðherra og forseta Íslands á vettvangi ríkisráðs

Taka þarf afstöðu til þess hvort og þá að hve miklu leyti ráðherrum og forseta sé óheimilt að skrifa rafrænt undir skjöl sem afgreidd eru á vettvangi ríkisráðs. Þrjú meginatriði koma þar einkum til skoðunar, 1) hvort undirritað sé utan fundar eða á fundi, 2) hvers konar skjal sé undirritað og 3) hvort undirritandi sé staðsettur innanlands eða erlendis.

Flest mál eru afgreidd utan ríkisráðsfunda en endurstaðfest með á næsta ríkisráðsfundi. Hægt væri að takmarka heimild til rafrænna undirritana við ákveðin tilvik, svo sem tilteknar afgreiðslur utan funda (sem væru síðan endurstaðfestar með hefðbundinni undirritun á næsta fundi ríkisráðs).

Skjöl þau sem borin eru upp fyrir forseta Íslands eru margvísleg en má í meginatriðum skipta í eftirfarandi flokka með tilliti til rafrænna undirritana:

Henta mögulega almennt fyrir rafræna undirritun

- Tillögur ráðherra til forseta um framlagningu frumvarps eða þingsályktunartillögu á Alþingi (áritun forseta er skilyrði þess að ráðherra megi leggja skjölin fram á Alþingi). Stærsti hluti þeirra skjala sem borinn er upp fyrir forseta fellur undir þennan flokk.
- Staðfesting laga (ráðherra hefur samkvæmt stjórnarskránni 14 daga frá því að lagafrumvarp er samþykkt til að leita staðfestingar forseta). Þetta atriði er flóknara í útfærslu, m.a. vegna undirritana og innsiglis Alþingis. Þá er til þess að líta að í einhverjum tilvikum kann að fara betur á hefðbundinni undirritun, sbr. 26. gr. stj.skr. sem fjallar um staðfestingu laga.
- Forsetaúrskurðir.
- Þingsetning, þingfrestun og þingrof. Í einhverjum tilvikum, s.s. ef um þingrof er að ræða, má þó gera ráð fyrir samtali á milli forseta og forsætisráðherra og betur gæti þá farið á hefðbundinni undirritun.

Henta mögulega síður almennt fyrir rafræna undirritun þar sem ástæða kann að vera til að halda í hefðbundið form vegna áherslu á tiltekið form/útlit viðkomandi skjals:

- Samningar við erlend ríki.
- Skipun eða lausn frá embætti.
- Náðun.

Til viðbótar við framangreint þarf að taka afstöðu til undirritana forseta og ráðherra erlendis frá. Séu ekki settar takmarkanir í því efni gætu handhafar forsetavalds og staðgenglar ráðherra mögulega orðið óþarfir í tilvikum utanlandsferða (nema t.d. ef kveðið væri á um að forseti gæti ákveðið annað).

3.2. Greiðslur til handhafa forsetavalds lækkaðar eða afnumdar

Sjá umfjöllun í dálki D.

3.3. Forseta heimilað að ráða sér sérstakan aðstoðarmann á grundvelli sérreglna

Kveða þarf á um stöðu og heimildir, réttindi og skyldur slíks aðstoðarmanns, m.a. með tilliti til forsetaritara og annarra starfsmanna forsetaembættisins sem og almennra ákvæða laga um réttindi og skyldur starfsmanna ríkisins.

3.4. Laun forsetaritara ákveðin með lögum

Útfæra þyrfti launafyrirkomulag í lagaákvæði.

D. Hvaða leið er áformuð og hvers vegna?

1. Stutt lýsing á þeirri leið sem áformuð er og rökstuðningur fyrir henni.

1.1. Rafrænar undirritanir ráðherra og forseta Íslands á vettvangi ríkisráðs

Heimild ráðherra og forseta til að nýta rafrænar undirritanir á vettvangi ríkisráðs verði bundin við tiltekin tilvik einungis, svo sem undirritanir utan ríkisráðsfunda.

1.2. Greiðslur til handhafa forsetavalds lækkaðar eða afnumdar

Fyrirkomulagi á greiðslum til handhafa verði breytt og greiðslur lækkaðar, sbr. góð almenn starfskjör sem og embættisskyldur viðkomandi embættismanna. Samkvæmt núgildandi reglum fá handhafar þriðjung forsetalauna hver í hlutfalli við dagafjölda sem forseti er erlendis.

Þá gætu rafrænar undirritanir forseta erlendis frá jafnframt leitt til þess að sjaldnar komi til kasta handhafa.

1.3. Forseta heimilað að ráða sér sérstakan aðstoðarmann á grundvelli sérreglna

Aðstoðarmaður forseta yrði ekki ráðinn sem almennur sérfræðingur við embættið, starfið ekki auglýsingaskýlt og því lyki ekki síðar en þegar viðkomandi forseti léti af embætti.

Kveðið yrði skýrt á um stöðu, réttindi og skyldur slíks aðstoðarmanns, m.a. með tilliti til forsetaritara og annarra starfsmanna forsetaembættisins. Gert yrði ráð fyrir að forsetaritari myndi

ráða viðkomandi til starfa að tillögu forseta Íslands, á grundvelli starfslýsingar og e.a. erindisbréfs, auk ráðningarsamnings og að gættri meginreglu stjórnsýsluréttar um málefnaleg sjónarmið. <i>1.4. Laun forsetaritara ákveðin með lögum</i> Útfæra þyrfti fyrirkomulag í sérstöku lagaákvæði. 2. Helstu fyrirhuguðu breytingar á gildandi lögum og reglum, hvort heldur bætt er við eða fellt brott. <i>2.1. Rafrænar undirritanir ráðherra og forseta Íslands á vettvangi ríkisráðs</i> Gert er ráð fyrir að kveðið yrði á um umræddar takmarkanir í lögum um Stjórnarráð Íslands, nr. 115/2011, og lögum um laun forseta Íslands, nr. 10/1990. <i>2.2. Greiðslur til handhafa forsetavalds lækkaðar eða afnumdar</i> Gera þyrfti breytingu á 7. gr. laga um laun forseta Íslands, nr. 10/1990. <i>2.3. Forseta heimilað að ráða sér sérstakan aðstoðarmann á grundvelli sérreglna</i> Kveða þyrfti á um heimild til slíkrar ráðningar í lögum um laun forseta Íslands, nr. 10/1990. <i>2.4. Laun forsetaritara ákveðin með lögum</i> Setja þyrfti inn ákvæði um þetta efni í lög um laun forseta Íslands, nr. 10/1990.
E. Samræmi við stjórnarskrá og þjóðarétt – aðrar grundvallarspurningar 1. Koma áformin inn á svið stjórnarskrár og þjóðréttarskuldbindinga? Að því er varðar rafrænar undirritanir ráðherra og forseta koma áformin inn á svið stjórnarskrár, nánar tiltekið verkefni ráðherra og forseta Íslands, en vekja þó ekki vafa um samræmi við stjórnarskrá. 2. Varða áformin ákvæði EES-samningsins um ríkisaðstoð, tæknilegar reglur um vöru og fjarþjónustu eða frelsi til að veita þjónustu? Nei. 3. Er önnur grundvallarlöggjöf sem taka þarf tillit til? Nei.
F. Samráð 1. Hverjir eru helstu hagsmunaaðilar? Forseti Íslands; Stjórnarráð Íslands; Handhafar forsetavalds; Alþingi; forsetaritari. 2. Er skörun við stjórnarmálefni annarra ráðuneyta? Nei. 3. Samráð sem þegar hefur farið fram. Farið hefur fram samtal við skrifstofu forseta Íslands og kjara- og mannauðssýslu ríkisins en áformað að fara nánar yfir málið með þessum aðilum. 4. Fyrirhugað samráð. Áform um lagasetningu og frummat á áhrifum lagasetningar verða kynnt í samráðsgátt sem og drög að frumvarpi til laga þegar þau liggja fyrir ásamt endanlegu mati á áhrifum.
G. Mat á áhrifum þeirrar leiðar sem áformuð er 1. Niðurstaða frummats á áhrifum, sbr. fylgiskjal. Sjá fylgiskjal.
H. Næstu skref, innleiðing 1. Hefur verið gerð verkefnisáætlun fyrir frumvarpssmíðina? Já.

2. Hvernig verður staðið að innleiðingu löggjafar? Hvað má gera ráð fyrir að þeir sem verða fyrir áhrifum, opinberar stofnanir/hagsmunaaðilar/almennigur, þurfi langan tíma til undirbúnings/aðlögunar? Ekki er talin þörf á sérstökum undirbúningi eða aðlögun í tengslum við hina áformuðu lagasetningu að öðru leyti en tæknilegri útfærslu á öruggum rafrænum undirritunum í tengslum við málaskrárkerfi Stjórnarráðsins. 3. Hvaða forsendur þurfa að vera fyrir hendi til að lagasetning beri árangur? Að frátaldri útfærslu á rafrænum undirritunum þurfa engar sérstakar forsendur að liggja fyrir svo lagasetningin beri árangur. 4. Mælikvarðar á árangur og útkomu. Ekki að svo stöddu. 5. Hefur verið hugað að því að afla gagna til að meta árangur þegar þar að kemur? Ekki að svo stöddu.
I. Annað
J. Fylgiskjöl
1. Mat á áhrifum lagasetningar – Frummat, sbr. eyðublað. 2. Önnur fylgiskjöl eftir atvikum.